

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKLAPJA,

MINT

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ ÖNÁLLÓ MELLÉKLETE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A méhészetre vonatkozó minden közlemény a „Méhészeti Közlöny“ szerkesztőségéhez czimzendő (Ó-vár, Bástyá-utca 9. sz.)	A méhész-egyleti rendes tagsági díj 2. frt. körü tagsági díj 1 frt. A tagsági díjak a Méhész-egylet pénztárnoka Gebhardt Döméhez küldendők Kolozsvárt.	Egyleti tagok, a 2 frt rendes, illetőleg 1 frt körü tagsági díjért ugy az „Erdélyi Gazda“-t, mint a „Méhészeti Közlöny“-t díjtalanul kapják.
---	---	--

III-ik évfolyam.

1888. augusztus 15.

16. szám.

Válasz a budapesti kereskedelmi muzeum felhívására.

Egyletünk választmánya f. hó 7-én tartott ülésében tárgyalta a budapesti kereskedelmi muzeumnak, lapunkban is már ösmertetett átiratát s a választmány egyhangu megállapodása következtében, más nap, 349—888. sz. alatt a következő átiratot intézte a kereskedelmi muzeum igazgatóságához

A kereskedelmi muzeum t. igazgatósága részéről folyó évi július hó 15-éről, 26. szám alatt, egyletünkhöz intézett ~~bene~~ megkeresvény alapján, tisztelettel értesíti egyletünk választmánya a t. igazgatóságot: egyletünk melegen pártolja azt az eszmét, hogy a méhészeti produktumok, a kereskedelmi muzeum kiállításán helyet foglaljanak s ekként megkönnyíttessék azoknak jobb értékesítése.

Nem tudjuk, minő indokok által van támogatva a t. igazgatóságnak abbéli intézkedése, hogy a méhészeti termények és eszközök nem az állandó, hanem csak az időleges kiállításon foglalhatnak helyet: de mindenekelőtt szükségesnek tartjuk hangsúlyozni, hogy véleményünk szerint, minden méhészeti termény, valamint a méhészeti eszközök is, az állandó kiállításon méltó helyet foglalhatnának. Abban nem kételkedhetünk, hogy a méhészeti produktumok nemzetgazdasági fontossága az iparmuzeum részéről is kellőképen van méltányolva s így csak mellékes okok befolyásolhatták a méhészeti terményeknek az időleges kiállításra történt leszorítását; ennél fogva hajlandók vagyunk remélni, hogy tekintettel arra, miszerint az eleven méhek kivételével, mindennemű méhészeti termény és eszköz az állandó kiállítás keretébe minden akadály nélkül befoglalható lévén: jövőre szerencsések leszünk az állandó kiállítás előnyeit megnyerni.

Ez a fenntartással járul tehát egyletünk az idénre tervezett időleges kiállítás eszméjéhez, hangsúlyozván: kellemes kötelességének fogja ösmerni, hogy minden rendelkezésre álló eszköz igénybe vételével, igyekezni fog a kiállítás iránti érdeklődés fokozását emelni.

A kiállítás határidejét illetőleg: tekintve az idő előrehaladottságát s hogy az előkészítő munkálatokra szeptemberig nem jut elegendő idő: habár szeptembert általában alkalmasabbnak tartanánk: a mellett van egyletünk, hogy októberben volna a kiállítás megtartandó.

Az előnkbe tett kérdéspontok másodikát illetőleg megjegyezzük, hogy ugy egyletünk, valamint minden méhész, felette érzi a külföldi kivitel hiányának káros voltát s már rég eljöttnek tartjuk az időt, hogy a kivitel megkönnyítése czéljából hatályos intézkedés tétessék; minthogy azonban, a fennálló ~~vásár~~ ~~szerveződések~~ módosítása tekintetében a kormányok erélyes közreműködésétől várunk kívánt eredményt: habár a közös értekezlet egybehívását s az ügynek az által való megbeszélését szintén üdvösnek tartjuk, mindazonáltal nem tartjuk mulhatlanul szükségesnek, hogy az egyletek, épen most, a képviselő küldés kiadásával is terheltessenek.

A harmadik kérdésre válaszolhatjuk, hogy egyletünk teljes készséggel fogja a tagok közötti érintkezést közvetíteni, ennél fogva kérjük a t. igazgatóságot, hogy tagjainknak szánt felhívásokat, sziveskedjék elnökségünkhöz küldeni.

Az eladások és megrendelésekre általában megállapítandó 10%-ot tulságos magasnak tartjuk. Főként a nagyobb mennyiséget termelőkre nézve lenne érzékeny s attól lehet tartani, hogy vagy termelési kedv csökkentését, vagy azt eredményezné, hogy a termelők egy része más piac felé fordulna; mind a kettő hátrányos volna. Ezért megfelelőbbnek véljük, a nagyobb mennyiségű termény eladásánál (méznel 100 kilón felül, viasznál 50 kilón felül) a 6%, kisebbnél pedig a 8%-ot.

Végül tisztelettel értesítjük a t. igazgatóságot, hogy méhészeti eszközök, különösen pedig kaptárak készítésével foglalkozik, a Királyhágón inneni részekben, a kolozsvári, m.-vásárhelyi, brassói, udvarhelyi és beszercezi kir. törvényszékek fogházának iparüzlete, Kulisseki Endre kolozsvári asztalos mester, végül Rietsche-féle műsejt-sajtót készít Álbú József távirtdatiszt, Kolozsvárt.

Méhészeti kiállítás és vásár.

(Tartani fog Budapesten 1888. október havában.)

A budapesti kereskedelmi muzeum igazgatósága által egyetünk elnökségéhez beküldött programot az alábbiakban közöljük:

1. A budapesti kereskedelmi muzeum a városligeti nagy iparcsarnoknak időleges kiállítások számára fentartott részében a külföle méhterményekből és méhészeti eszközökből kiállítást rendez, mely f. évi szeptember utolsó napjaiban megnyitattik és október hó 31-én bezáratik.

2. A kiállítás célja:

a fogyasztó közönséget, valamint a bel- és külföldi kereskedőket a hazánkban termelt e nemű cikkekkel megismertetni, azok kelendőségét előmozdítani és számukra itthon, de főleg a külföldön új piacokat szerezni.

3. A kiállítás tárgyai:

a) méz és pedig: fehér lépesméz keretekben és pergetett méz üvegekben;

b) különféle méhészeti ipari termékek, ugymint: méz-szesz, mézbor, mézsör, mézlikör, mézeczet, mézben befőzött gyümölcsök és konzervek, mézcsukorkák, mézescalácsok és sütemények;

c) viasz, sárga és fehéritett minőségben, valamint műlépekre feldolgozott alakban;

d) méhkaptárak;

e) méhészeti eszközök;

f) mézüvegek és bármely alkalmas anyagból készült nagyobb mézedények.

4. Az igazgatóság kizárólag gyakorlati célokat követvén: csupán oly méhtermékek és méhészeti eszközök beküldését óhajtja, a melyek minőségüknél és a termelés mennyiségénél fogva nagyban való eladásra és kivitelre képesek. Ennélfogva felkértnék a termelők, hogy csak olyan cikkekét jelentsenek be, a melyekből abszolút minőségük mellett nagyobb készlettel is rendelkeznek s a melyekre nagyobb megrendeléseket is elfogadhatnak.

A legkisebb mennyiség, mely küldhető: pergetett mézből 25 kiló, 1, 1/2 és 3/4 kilós üvegekben és lépes mézből 10 kilo tetszés szerinti keretekben és üvegedényekben; viaszból és műlépekből 10 kiló; mézből készült folyadékokból és befőttekből fajoként 12 üveg s csukorkákból és süteményekből 10 kiló; a méhészeti eszközökből egy darab. További felszólításig pedig az első küldeményre haladja meg ezen mennyiségek négyszeresét.

5. A bejelentés az ide mellékelt bejelentési ív egyes rovatainak pontos kitöltése mellett f. évi szept. hó 10-ig eszközlendő; a bejelentett cikkek pedig legkésőbb f. évi szept. 25-ig beküldendők.

6. Minden küldemény a legalkalmasabb módon jól csomagolandó és hozzája a kiállító nevét és lakhelyét, a tárgy megnevezését, mennyiségét, súlyát és árát magában foglaló jegyzék csatolandó s minden egyes darabra a kiállítónak csinosan nyomtatott vignettája ráragasztandó. A

küldemény tartalmazni annak felelősök a muzeum igazgatósága levél útján külön is értesítendő.

A termelő urakat saját érdekükben, de kiváltképpen emelni óhajtott kivételünk érdekében is különösen figyelmeztetjük, hogy mindenből csak feltétlenül tiszta és jó minőségű cikkekét állítsanak ki s hogy megrendelések esetén a szállított minőség a kiállított és megrendelt minőségnek teljesen megfeleljen.

Tapasztaltatott továbbá az eddigi kiállításoknál, hogy egyes termelők túlszigazott árakat szabtak, minek folytán a nagybani eladás lehetetlen volt; ennél fogva saját érdekükben figyelmeztetjük a kiállítókat arra is, hogy árak mellett soha sem leszünk képesek a külfölddel versyezni és mézkivitelünket állandósítani.

7. A kiállítókat vasúti igazolványt nyernek, melynek alapján a vasúti szállítási díj 50%-ának elengedésére tarthatnak igényt.

8. Térítj nem fizetendő; a szükséges allványokat és asztalokat a muzeum igazgatósága díjtalanul szolgáltatja.

A muzeum által eszközölt eladások és megrendelések után 10% jutalék fizetendő.

9. A muzeum igazgatósága a beküldött cikkek elromlása esetében nem nyújthat ugyan kártérítést, mindazonáltal megteendő mindazon intézkedéseket, melyek azoknak jó karban tartására szükségesek.

10. A kiállított tárgyak azon része, mely a kiállítás befejeztéig el nem adatott és a mely felett a kiállító november 10-ig nem rendelkeztet, elárvereztetni és a befolyó összeg 10% fevonásával a kiállító rendelkezésére bocsátatni fog Budapest, 1888. augusztus hó 1-én.

Matlekovits Sándor,

Németh Imre,

elnök.

igazgató.

Milyen helyre építsük a méhést?

Rég elősmert tény, hogy a hely, hova méhesünket felállítottuk; igen nagy befolyással van a méhek fejlődésére, gyarapodására s épen azért, mulhatatlanul szükséges, hogy mielőtt a méhészethez hozzá fogunk; fő és legelső figyelmiünk arra irányuljon, hogy méhesünk oly helyen és úgy legyen felállítva, hogy az a méhek igényeinek megfeleljen; mert kétségen kivüli, hogy egy a naptól hevített, valamint az árnyas, hűvös lég más-más hatást gyakorol a növény- és állatvilágra. Ha van, ki ezt még nem tapasztalta; figyelje meg, hasonlítsa össze egy, a nap hevének kitett méhcsaládot egy olyannal, mely árnyas lombokkal van övezve, s látni fogja a két család között a nagyon is szembetűnő különbséget s meggyőződhetik arról, hogy hol találják a méhek magokat jobban: napon e vagy árnyékban?

De ha már a hely a méhek tenyészetére befolyással van; önként következik, hogy a méhész sem lehet közönyös a hatás iránt. A röplükaknál észlelt viséletet pontosan megjegyzi, de egyúttal a két kaptár belállapotáról is összehasonlító tudomást vesz, melyek után tisztába jön azzal,

Mint hogy pedig 4570 kiló megajért, 8150 kilós buzának ára körülbelül 300 frt; egy 13 soros Kühne-féle sorvető gépnek ára 270 frt; ebből az következik, hogy egy ilyen sorvető gépnek beszerzése s a buza megkapálása már egy 10 holdat vető kisbirtokosnak is nagyon kifizeti magát, mert egy Mokry-féle kézi kapáló eke ára 15 frt, s ezzel egy ember, egy nap alatt, fél hold vetést kényelmesen megkapál.

Főnebbiek alapján minden gazdatársamnak melegen ajánlhatom a buzának megfelelő sorvetését és megkapálását; mert a tiszta jövedelemben sokkal jobb a két frt, mint az egy. Részletesebb felvilágosításokkal vagy utasításokkal bárkinek készséggel szolgálók.

Én részemről már ez évben minden őszi gabonámat kapálás alá vetem.

Szombatfalva, u. p. Sz.-Udvarhely.

Szentkirályi Árpád.

1888. augusztus 4.

Nagy betűkkel jelöljük e napot, mert oly ünnepélynek valánk tanui ezen, a mely az összesereglettek szívét-lelkét örömmel tölté el.

Az erdélyi részek vinczellér-képezdójének zárvizsgálója tartatott e napon Nagy-Enyeden, a képezde székhelyén, a város polgármestere s több tekintélyes helyi és vidéki érdeklődő szőlész, gyümölcsész és borász társ jelenlétében. Az erdélyi gazdasági egyesület megbízásából e sorok írója is részt vett, hogy lássa közvetlenül azt a munkát, a mely hivatalva van az erdélyi részek (valljuk meg őszintén) kissé elhanyagolt kulturáját fölvirágoztatni.

Több év óta nyújt egyesületünk ösztöndíjat egy pár vinczellér-képezdei növendéknek, — s egyfelől ez a körülmény is parancsolta, hogy belenézzünk ez intézet ügyeibe, s meggyőződést szerezzünk a felől, hogy valósággal célja felé törekszik-e az intézet, s megközelítette-e csak valamennyire is azt.

Hét esztendeje mult január 8-án (1881), hogy ez iskola ajtaját az alapító miniszter — egyesületünk mélyen tisztelt elnöke — Br. Kemény Gábor ur önmagyméltósága megnyitá s ma, hét esztendő múlva valóban elmondhatjuk, hogy e tekintetben is látnoki tehetséggel birt; mert noha kezdetben sokan önzéssel vádolták, hogy saját lakóvárosába helyezte azt el, de ha most csak egy parányi önzéstelenséggel vizsgáljuk a dolgokat, meggyőződünk, hogy alkalmasabb helyet nem lehetett volna hazarészünkben e célra találni, mint éppen Nagy-Enyed, a hol e térnek, a szó teljes értelmében, legtöbb ahhoz értő mívelője van.

Tudjuk, mennyi küzdelmébe került az új intézet dajkáinak a lefolyt hét év és mennyi előítéletnek, megjegyzéseknek, zsörtölődésnek voltak kitéve úgy az intézet, mint annak közvetlen vezetői, tanárai, — s még maga a megalapító Miniszter is.

Néhezen indult; s volt idő, mikor sehogy sem akart menni; de a lelkes, törhetlen akaratú igazgató nem esüggött el; határtalan türelme nem lankadt: ő kitépte a czélt, — s ime a 8-dik esztendei zárvizsga, úgy nekünk, mint ott megjelenteknek, mint neki, lelket emelő örömmünnepe volt.

Nincs kétség, hogy az intézet túl van már a megpróbáltatásokon. Meg van már irányában a rokonszenv, — meg, vezetőivel, tanáraival szemben az elismerő tisztelet.

Nem bocsátkozunk az intézet „ismertetésébe”; — kellő fölvilágosítást nyújt e tekintetben az igazgató által szerkesztett „Értesítő”; — de mellőzhetlennek tartjuk szólni arról, hogy az intézet az igaz uton halad!

Nem jutott ki az időből, hogy minden tárgyban hallhattuk s illetve láthattuk volna a növendékek ismereteit, — s pedig reggeli 8 órától fél kettőig, — s délutáni 3-tól szinté 7-ig oly eréllyel folyt az elméleti és gyakorlati munka, hogy rendes körülmények közt három napra is elég lett volna.

A délelőtti időben azt akarta föltüntetni az igazgatótanár — a ki maga, közvetlenül tanítja e tárgyakat, — hogy mit tudnak I-ső éves növendékei a gyümölcsészetből, a II od évesek a szőlőszetből és a III-ad évesek a borkézelés elméletéből. —

Tizenhat rendes növendék állott a „meleg kövön” (ezeken kívül még volt egy „rendkívüli” s egy „vendég” hallgatója az intézetnek, — 2 rendes pedig év közben kilépett); de azok mindenike oly korrektül szólt a dologhoz, mely szerint teljes meggyőződést szerezhettünk a felől, hogy mindannyija, e tárgyakat „in praxi” is, teljesen bírja, annyival is inkább, mivel minden nevezetesebb fogást rajzzal s az asztalokon előttük fekvő tárgyakon bemutatták.*)

Nem felelt „klassifikáció” előttünk s pedig lehet, hogy abban, — az igazgatónak különben „tulságos követelő” természete kapcsán, — még harmadrendű „fokozattal” is találkozunk; de így magunk szerény belátása szerint, egynek se adhattunk „kitűnő” és „jelesnél” egyebet. S így történt ez, a délutáni gyakorlati míveleteknél is. —

Ebből folyhat aztán, hogy a végzett növendékek oly kapósak kezdenek lenni, — hogy három annyit is el lehetne helyezni, mint a mennyi juthat. S ezt tartjuk mi igazi „bonum omen”-nek. — Mert oly kezek közül kikerült növendékek, mint a Mórágai igazgató és Munkácsy tanár uraké, — bizvást hisszük, hogy „missiót fognak teljesíteni!”

Hogy mily példás berendezésű intézeti telkük, különböző iskolájuk, szőlőjük, pinczejük, lakásuk, könyvtáruk,

*) A szőlő levelezés, magfatisztogatás, — kacsok, hónaljak meghagyása vagy eltávolítása tekintetében igen kívánatos végmegállapodásra jutunk, — s éppen ezért közelebről rátérünk ennek tisztázására, — mert ahajtanók, hogy e műtét se eshessék kifogásolhatóság alá e derék intézetben. S z. L.

eszköztárak; szóval, egész mindenségük, — erről egy kis külön füzetkében kellene megemlékeznünk, ha kimerítően akarnók tárgyalni. S igyekezzünk időre tenni szert, hogy ebben is szolgálatot tehesünk üggyársainknak. De mostanában nem történhetvén még, az ügy szeretetéből folyólag, bizalommal kérem olvasóink azon részét, a kik gyönyörködni tudnak s egyszersmind okulni akarnak az effélékben, ránduljanak Nagy-Enyedre s keressék föl ott a Magyar-utczában azt a vinczellér-képezdét, melyre büszke lehet a megalapító s büszkéik mindannyian erdélyiekül, — s irigyek a „Királyhágón“ tuliak, hogy mily szemmel láthatóan emeli ma-holnap Mórágyi derék igazgató, mindannyi e nemű magyarhoni intézet fölé a Nagy-Enyedit, a B. Kemény Gábor ur ő excellentiájáét.

Éljen, fejlődjék, virágozzék, — az idők végeig! —

Sz. L.

Értesítés

a kolozsvári tenyészállatkiállítás ügyében.

Miután a kiállítási bejelentések örvendetes számmal és naponta érkeznek, a rendező bizottság tekintettel a t. gazdatársak jelenlegi nagy elfoglaltságára a jelentkezés **végző határidejét** folyó évi **augusztus 26-ára vasárnap déli 12 órára** tűzi ki.

Együttal van szerencsénk értesíteni a t. kiállítókat, hogy a **helypénznyugta előmutatása mellett** állataik valamennyi kolozsvári vámvonalon **díjmentesen** fognak bebocsáttatni.

Kolozsvárt, 1888. augusztus 14-én.

A rendező bizottság.

A magtári zsuzsok irtása.

A magtári zsuzsok irtására vonatkozólag érdekes tapasztalatokat közöl egy német gazda, E. Schultz, melyek szerint a zsuzsok biztosan és olcsón kipuштítható a magtárakból. Schultz napokon át tartózkodott a magtárban, hogy e rovar alaposan észlelhessen s a következő eredményekre jutott: a rovar a melegebb időjárás beálltakor többnyire aprilis második felében jelenik meg s a falazat és gerendázat repedéseiből mászik elő. Mihelyt csak teheti, megkezdí romboló munkáját a buza, rozs és árpa-szemekben; a borsóhoz és zabhoz csakis a végső szükség esetén nyul. Együttal szorgalmasan párosul is. Az észlelésnél feltűnt, hogy noha a megrágott szemek legnagyobb része egészen a külső héjig ki volt rágva, mégis sok olyan találkozott, a melyekben

csupán egy gömbölyű lyuk volt furva, **liszt tartalmuk** azonban érintetlen maradt; ez utóbbiakat Schultz góresóvel vizsgálta meg és sárgás-szürke gömbölyű testeket talált bennük, a melyeket petéknek tartott, a mi valóban is bizonyult, mert az ily szemekben később egész esomó fiatal hernyó találtatott. Ezek első sorban teljesen felemésztk azon szemet, a melyben kikeltek s azután egy másik szemet furnak meg, s itt addig élnek, mig csak annak tartalma is el nem fogyott, mire tovább vándorolnak. Október elején eltűnnek, mert bebábozás végett elbujnak azon repedésekbe, a melyekből tavasszal a kész rovar előmászik. A sok kivágott szem közül csak kevésben találtatott báb, a melyekből azonban nem kelt elő rovar, a miből azt lehet következtetni, hogy az ily bábok késői, vagy beteg hernyókból eredtek. Említve volt már, hogy a rovar rögtön a kibuvás után megkezdí a párzást; ezt azonban nem folytatja egészen októberben bekövetkező haláláig, hanem csak életének első felében, tehát körülbelül július végeig. A fiatal álczák azonban csak 14 nappal később mutatkoznak s csak pár nap mulva hagyják el a szemet, a melyben születtek. Minden évben van tehát 2—3 hét, a melyben a rovar nem párosodik többé s egész ivadéka benn van a gabonában. Erre alapítható az irtás, mely egyszerűen abból áll, hogy ezt a gabonát felétetik. Ilyenkor a készlet régi gabonában rendszerint ugy sem nagy, a zsuzsok pedig az új termést nem támadja meg. Schultz e szerint járt el s az utóbbi években már csak kevés zsuzsokot talált, de mégis eleget arra, hogy kárt okozzanak. Ebből azt következtette, hogy a gabona felétetésekor egyes szemek és ezekben a rovarok visszamaradnak a deszkák hasadékaiban és illesztésekben, minek folytán a következő évben tollseprével minden szemet a leg gondosabban összesepertetett. A siker teljes volt, mert a harmadik évben már egy zsuzsokot sem lehetett találni a magtárban s azok itt négy év óta nem is mutatkoztak, azonban megjelentek a takarmányos ládákban, ami a felfogásnak helyessége mellett bizonyít, mert ha a zsuzsok más valamely okból pusztult volna el, akkor a zabos ládában sem lett volna található. Czélszerű tehát, ha augusztus 2-ik feléig a régi gabona mind kikerül a magtárból s ekkor azt főleg a deszkák hasadéka között, gondosan kitisztogatjuk. A zsuzsokos gabona fogyasztása, sem az embereknek, sem az állatoknak nem árt meg. — (F. É.)

A vaj csomagolása.

Az oly vajnak csomagolására, a mely rövid idő alatti elfogyasztásra van szánva, különféle edényeket és tartányokat használnak, a nélkül azonban, hogy a nyáron való szállításra ezek bármelyiké absolute biztóságot nyujtaná. Ez utóbbit csakis azáltal lehet elérni, ha a szállításat jeves waggonokban eszközölnék; csak hogy ezeket csupán a sör és a hus szállítására szokták használni. Leggyakrabban használják csomagolásra a kis hordókat vagy ládákat; noha ezek nem védik teljesen a vajat, mégis használják őket.

A hordókba való csomagolásnál a vajat a sóval behintett hordóba beleszorítják és sőrétanggal hintik be felül. Nem közömbös dolog, hogy miből készülnek ezek a hordók; igen alkalmasak erre a czélra a bükk, nyárfa és hársfa; a tölgyfát előbb külön elő kell készíteni, mivel különben rosz befolyást gyakorol a vaj izére. A szódával való kilugozást mindig lehet ajánlani. A hordókba való csomagolás főleg ott divik, a hol a hol a vajat nagyobb távolságra akarják küldeni, hol azonban a vajnak csak egy-két napi utat kell tenni, ott gyakoribb a ládácskákban való szállítás, mely czélra azonban a ládába tétel előtt a vaját pergamentpapirba vagy tiszta vászonba burkoljuk. Ily ládácskákat azonban nem czélszerű a nagy szállítási költség folytán készen vásárolni, hanem csak az ahhoz való kiszabott, de össze nem szegezett deszkákat. Az összeszegezést akármilyen munkás könnyen elvégzi. (F. É.)

Phylloxera vizsgálat.

Kolozsvár szőlőhegyeiben és belső kertjeiben ez évben is Szentgyörgyi Lajos felkért szakértő és Pataky Sándor városi tanács-jegyző teljesítették a phylloxera vizsgálatot, Julius 25-én kezdték meg a munkát — s szakadatlanul dolgozva augusztus 23-án fejezték be. Félve indultak el, s rettegve barangoltak folyvást, hogy itt — vagy ott rábukkanhatnak; mert már Kolozsvárt s illetve Erdélyt is veszedelmesen fenyegeti. De legerélyesebb, legscrupulózusabb kutatásaik daczára sem találtak. Sőt hivatalosan és megnyugvással constatáltak, hogy soha szebbek és épebbek Kolozsvár hegyeiben és belső kertjeiben a szőlők nem voltak, mint éppen most.

IV-ik országos sörárpa-kiállítás.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elhatározta, hogy a sörárpa-kiállítást ez évben is meg fogja tartani. A sörárpanak folyton emelkedő világforgalmi jelentősége elég indokul szolgál arra, hogy az egyesület a buzdítást e téren folytassa s hogy termelőinknek a kellő útbaigazítással szolgálhasson arra nézve, miként kell a művelési és trágyázási módok okszerű alkalmazásával ott is kivitelképes sörárpa cikket előállítani, a hol eddig primitív eljárások mellett csak takarmány-árpa vagy zab volt termelhető. De ezen elméleti czélon kívül a kiállítás azon gyakorlati czéllal is köttetik egybe, hogy e nembeli cikkeinkre az export figyelmé felhivatik. A jelenleg nyitva levő brüsseli nemzetközi kiállításon a magyar gazdák múlt évi közbelki árpakiállítása az országos magyar gazdasági egyesület által ismét kiállítatván, a belga sörfőzők nagy meglepetéssel vettek tudomást azon értékes cikkről, melyet Magyarország előállít s máris keresik a kereskedelmi sőt egyenes összeköttetéseket, hogy a múlt évben Belgiumba megkezdett árpakivitelünk kifejtessék.

E végből a kiállításra — a mely a kiállítótól sem mi

egyéb áldozatot nem követel, csak azt, hogy 5 kg termelvényt az egyesületnek beküldjön — már augusztus 1-én fogadtatnak el küldemények és ezekre a kiviteli és belföldi kereskedelem figyelme nyomban reá tereltetik, hogy így azok minél megleteőbb értékesítése elérjék. De köztudomásu levén az árpatermés sikerére a jó vetőmag befolyása, e részben is tájékozást fog nyújtani a kiállítás azokra nézve, a kik vetőmagjukat ujjitani czélszerűnek látják.

A küldemények october 1-ig fogadtatnak el, a mikor is a szakértő kereskedők, gyárosok és gazdákból álló jury összeül és a jelesnek talált minőségeket diszoklevelekkel tünteti ki.

A kiállítóknak a jury tájékoztatására bejelentési ivateket szükséges kiállítani, a mely ivatek kívánatra az országos magyar gazdasági egyesület titkársága (Budapest, IX. Köztelek) által a jelentkezőknek küldetnek meg.

**Az országos magyar gazdasági
egyesület elnöksége.**

Értesítő.

Az istvántelki földmives- és kertész-iskolába felvétetik évenként október hó 1-én 12—15 tanuló.

Felvételi kellékek:

1. 15 évet betöltött életkor, — keresztlevéllel igazolva.
2. Az elemi iskolák sikeres bévégzése, — iskolai bizonyítvánnyal igazolva.
3. Ép, erős, gyakorlati munkához alkalmas testalkat és védhimlővel való beoltás, — orvosi bizonyítvánnyal igazolva.

4. Szülők vagy gyámok kötelező nyilatkozata, miszerint az intézetbe felvett tanuló a tanfolyam bevégeztéig az intézetet elhagyni nem fogja.

A felvett tanulók 150 frt évi összegnek félévi részletekben való előleges lefizetése mellett, — ruházat és taneszközök kivételével — az intézetnél egyszerű, de teljes ellátásban és jövődjő életpályájuknak megfelelő gyakorlati és elméleti tanításban részesülnek. Ezen fizetéses helyek betöltésénél módosabb falusi gazdák fiai előnyben részesülnek.

Vagyontalan szülők fainak és árváknak fölvehetésére 6 állami fél ösztöndíjas hely van fenntartva, mely helyek elnyeréséhez az említett okmányokon kívül 5-ör még szegénységi bizonyítvány szükséges.

Az említett bizonyítványokkal kellően felszerelt folyamodványok legkésőbb szeptember hó 1-ig az istvántelki földmives- és kertész-iskola igazgatóságához (u. p. Rákospalota) küldendők, honnan a fel- vagy esetleg fel nem vettől az illetők rövid idő alatt értesítettetni fognak.

Ugyancsak az intézetből — szeptember hó közepén megtartatni szokott zárvizsgák alkalmával több végzett tanuló szokott távozni, kik szerény, de méltányos díjazás

mellett. készek gazdasági vagy kertészsegédi állást elfogadni.

Részletesebb felvilágosítással, valamint intézeti programmal is szívesen szolgál az igazgatóság. —

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Gazdasági műszaki iroda,

szesz, cukor és szeszgyárak berendezésére
Budapest (Köztelek).

Díjmentesen ad felvilágosításokat gazdasági szeszgyáraknak az új szeszadó törvény követelményei szerinti átalakítására és új gazdasági szeszgyárak létesítésére. Elvállalja bármely szeszgyári gép beszerzését, régi szeszgyárak rekonstrukcióját, új gazdasági szeszgyárak tervezését, építését és berendezését. Gazdasági cukorgyárak és sörgyárak létesítését.

Levél cím: **Gazdasági műszaki iroda** Budapest, (Köztelek). (16.) (2—10.)

GAZDATISZTI ÁLLOMÁS.

Méltóságos Bárá Kemény Kálmán
maros-vécsi

gazdatiszti állomása

betöltendő;

ezen állomásért folyamodók bizonyítványukat

Vadasdi Kálmán
igazgatóhoz

benyújthatják,

Maros-Vécsen,

pósta helyben.

(17.)

(1—3.)

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Gabona mérték	Tiszta buza	Elegy buza	Rozs	Árpa	Zab	Török-buza	100 kiló		1 köbméter tüzifa	1 kiló marhahús
helye	napja								széna	szalma		
k r a j e z á r o k b a n												
Budapest . . .	augusztus	14 métermázsza	730	—	555	550	540	615	—	—	—	—
Brassó . . .	augusztus	10 hektoliter	500	350	300	270	160	440	170	110	250	36
Deés . . .	augusztus	14 „	475	425	440	—	250	680	380	180	320	32
Fogarás . . .	augusztus	10 „	480	420	280	—	150	400	250	180	200	28
Gyula-Fehérvár .	julius	21 „	550	425	450	—	225	475	350	200	260	36
Kézdi-Vásárhely	augusztus	9 „	460	—	280	260	180	440	260	90	240	28
Kolozsvár . . .	augusztus	9 métermázsza	650	—	450	—	380	550	400	140	300	34
Maros-Vásárhely	augusztus	9 „	618	499	455	480	396	577	160	100	240	32
Nagy-Szeben . .	augusztus	10 hektoliter	440	320	300	—	180	450	150	100	250	30—36
Nagy-Várad . . .	augusztus	7 „	474	378	322	262	204	486	280	120	320	44
Sepsi Szt.-György	augusztus	13 „	460	420	280	250	160	420	300	80	150	26
Szász-Régen . . .	augusztus	9 „	475	425	310	250	175	460	300	180	260	28
Torda	augusztus	11 „	450	350	300	275	150	425	300	30	225	28

Nyomatott Gámán János örökösainél, közép-utca Minorita-épület.

mily célt fog elérni, mily előreszámításból helyezze méheite napos helyre, esetleg árnyékba? mert ha már valamit tesszünk, tudni is kell, hogy miért tesszük azt.

Sokan állítják, hogy a méh „napmadár” lévén, mint ilyen, a nap hevének kitett helyet kedveli, de viszont légió azok száma is, kik e tan ellenkezőjét hiszik és valják s azt bizonyítják, hogy a forró napsugarak a méhek szorgalmára lankasztólag hatnak s ez okból a méhest árnyas, lombtakarta helyre építik.

Párhuzamot vonva a helyiségek jó és rossz oldalát illetőleg: megbocsáthatlan hibát követnénk el, ha nem az árnyas helynek nyújtanánk Eris almáját. A gyakorlatból merített tapasztalatok után ugyanis bátran állíthatom: hogy míg a hűvös, árnyas hely a méhek és méhészek előnyére szolgál: addig a napos, illetve a nap hevének közvetlen kitett helyiségen álló méhészet csakis bosszuságot, kedvetlenséget: sőt kárt szül a gazdának, miről lejjebb mindjárt meggyőződhetünk.

Ha van, amit a nap hevített hely érdeméül felhozhatunk: csakis azt az egyet emelhetjük ki, hogy az ily helyen a méhek tavasz kezdetével szépen fejlődnek. Azonban ezt se vehetjük kész pénz gyanánt, mivel a melegebb napok beálltával, tehát akkor, mikor a méh szorgalmát érvényesíteni tudná: a tavaszi, látszólagos nyereséget kamatostul elveszítjük.

Kedveli a méh a meleget, nem hátráltatja őt a szabadban még a kánikulni forróság sem, azonban benn a kásban, hol az aránylag szűk helyen sok nép mozog, sűrű munkát végez, meleget fejleszt még az esetben is, ha a kas árnyas helyen van; de e melegség türelhetlen lesz azonnal, mihelyt az még a lak külsejét is hevíti s ilyenkor a méh csakis úgy segíthet magán, ha a munkát teljesen beszünteti, illetve azt csakis reggel vagy délután, a nap nyugtakor folytatja, míg a nap többi részét tétlenül kénytelen eltölteni.

Ilyenkor mondja aztán sok méhész; hogy mindig künn lebzsel a méhe, nem hord, nincs helye s mégsem rajzik! Hogy nem hord, az csak a tulforróság miatt történik, azért, mert ha a méh dolgozik, meleget fejleszt lakában, de ha még több hat rá kívülről is: akkor már életé veszélyeztetése nélkül belső munkát nem végezhet. Tudja ezt a méh jól s épen azért szünteti be a belső munkát, sőt kitepi, kihurcolja éretlen fiasítását is; de még sokszor leüldösi az ifju bogárkakat százával, csak hogy a lak hőmérséklete korlátoztassék.

S hogy ezen kellemetlenség csakis a tulhőségnek kifolyása, könnyen meggyőződhetünk arról az által, ha az ily kast egy pótgyűrű vagy pótfiókkal kitoldjuk, mert ekkor a méh, — mivel a tulhőség csökkent — azonnal munkához lát, nem tölti tétlenül a hosszú, az áldott napot és esetleg még rajt is gyorsabban kapunk az ily kitoldott kasból; mindenestire hamarabb, mint ha ki nem toldva, méheinket még sokáig sanyargattuk volna.

Kiszámíthatatlan az a veszteség, mely a méhésre háramlik az által, hogy méheinek baját nem is gyanítva: összedugott kézzel nézi, hogy méhei mit sem dolgoznak. Négy-öt napi tétlenség, különösen bő mézidény alkalmával, egész évi fáradságunkat teheti meddővé.

Ha ezekhez még hozzá vesszük: hogy forró helyen a lépek gyakran összeolvadnak, leszakadoznak s hogy a nagy hőség okozta erős mézszag sok rabló méhet csábít méhesünkhöz s hogy ily helyen a viasz-kukac az ijesztő dús tenyész s hogy ily helyen a méhek mindig izgatottak, mérgek s ez által a könnyen kezelhetőség nem történhetik, elég okunk van a naphevített helyet, mint minden tekintetben célszerűtlent elítélni, illetve azt teljesen mellőzni.

A hűvös, fákkal árnyalt helyen az imént elmondottaknak épen ellenkezőjét tapasztaljuk. Kifogásolják az ily árnyas helynél a nedves talajt s a folyton hűvös légáramlást. Tudom és beösmérem ezen állítás igaz voltát, azonban bátor vagyok megjegyezni, miszerint azok nyáron a méheknek igen kellemesek. Míg a szárazság a méhek fejlődését hátráltatja, addig a nedves időjárás igen elősegíti a fejlődést. S minthogy fákkal övezett helyen, — jelesen az erdőben is — majd mindég nedvesség van, igen természetes, hogy ez a méhek kívánalmának megfelel. Többször észleltem, hogy míg a napos helyen álló törzsek a melegségtől ellankadva, teljes szünetet tartottak, addig az erdőben, az árnyas fák között állók teljes erővel röpködtek, gyűjtöttek, sőt ugyanezt tapasztaltam akkor is, midőn a szabadban eső esett, vagy erős szél fújt, amikor az erdőben levők szintén akadálytlanul dolgoztak, míg a szabadon állók ugyanakkor szüneteltek.

A tanúság ebből az, hogy a lombövezte helyet a méh jobban kedveli s hogy ily helyen átlag több munkanapot használnak ki, mint a szabadban.

Említésre érdemes továbbá: hogy az erdőben álló törzsek sokkal szelidebbek, mely nem megvetendő előny, mivel a kezelés, az átvizsgálás alkalmával nyugodtan levő méhek nem prédálnak annyit mézkészletökből, mint az oly törzsek, melyek bár a legcsekélyebb érintéskor is roppant üzbe jönnek. Már említém, hogy a nedves időjárás a méheket több fiasítás nevelésére ösztönzi, tehát az erdőben a rajok sem maradnak vissza oly gyakran, mint a szabad, a napos helyen.

Azon körülmény, hogy árnyas helyen a viasz-kukac nem örömet tanyáz, hogy a rablás nem oly gyakori, mint a szabad verőfényen, de még tekintetbe véve, hogy fákkal árnyalt helyen kellemesebb a lég, tehát minden a mellett bizonyít, hogy csakis árnyas, lombdús fák között állítsuk fel méhesünket. — Követeljük sajátunkat, de: adjuk meg a méheknek is a mi a meheké!

Károlyi Gyula.

Visszapillantás.

A milyen nagy reménnyel néztünk a tavasz kezdetén ezen év elé, éppen oly nagy csalódással állunk meg a végén.

Kit ne biztatott volna a remény, hogy oly kemény tél után lehetetlen hűvös, esős nyárnak következni? . . És ime családunkra mégis úgy történt.

Már maga a tulságos zord tél kiméletlenül megtizedelte méhcsaládaink számát s a megmaradottakat sem kis mérvben vetette vissza a fiasítás megkezdésében. Fiasításukat csak is marcius hóban kezdték meg, de a folyton közbe jövő hűvös napok miatt ki nem repülhetvén: alig terjeszkedtek egy-két félkeretre. És ez így tartott az egész méhészeti évad alatt; elannyira, hogy a legerősebb törzsöktől sem voltunk képesek egy teljesen falazott fiasítást kapni, hanem csak részben fedett, részben kukac és petével vegyest.

A főhordási hóban, júniusban, itt Kolozsvárt és vidékén oly hűvös idő járt, hogy méz egyáltalán nem fejlődhetett. E miatt aztán nem méheink adták nekünk a mézet, hanem ekkor is etetnünk kellett, ha nem akartuk az elpusztulásnak kitenni őket.

Segítettük, dédelgettük azon reményben, hogy csak jönni fog talán egy pár mézelési nap, melyen aztán majd visszafizetik, mint tavaly; de ebben is csalódnánk. A tavalyi év hasonmása volt ez ideinek, mert május-június akkor is hűvös, szeles volt és alig élhettek méheink; de június 30-ától július 17-ig mégis rendkívül jó mézelő idő állván be, ezen 18 nap alatt 14 családtól két métermázsát pergethettem a harmadosztályu helyen is, míg ez idén 30 jó család után alig rendelkezem 25 kiló felesleggel.

Rajzás egyáltalán nem volt, annál kevésbé lehetett múrajóztatás. Fordult ugyan elő, hogy némely törzs anyákat nevelt, de rajat nem akarván kibocsátani, az öreg anyát leölte és a bölcsőben levő felesleges fiatal anyákat megsemmisítette. Ez anyacsere azonban nem volt a méhésztörzse öröme, mert a fiatal anya termékenyülése hetekig nem következett be.

Nem kis gondot adott a tartalék-anyák nevelése is, mert egyáltalán nem akartak termékenyülni. Némely anyanevelő 3—4 ízben anyásított, illetőleg láttatott el fedett anya-bölcsővel, de azért ma is anyátlanul áll.

Az anyanevelésre, mint egyáltalán a méhtörzs szabad fejlődésére, szerfelett befolyván a lehető jó mézelő idő, csak azok sikerültek, melyeknek kibuvása oly időre esett, mikor némi csekély mézelés még is volt.

Ezen a bajon később úgy segitettem, hogy anyanevelőimet az anya kibuvása előtti naptól számítva, annak megtermékenyüléséig, naponként kevés higitott mézzel etettem. Ezen eljárásom célhoz vezetett, mert ezen etettek anyjai kibuvásuk után 4—6 napra mind meg is termékenyültek. Fedetlen fiasítás adásával az idén termékenyülési kirepülésre ösztönözni a fiatal anyákat nem sikerült.

Ajánlom tehát ezen eljárást méhésztársaim figyelmébe — de legkivált azok figyelmébe, kik kora tavasz, avagy késő ősszel szoktak anyákat nevelni.

Ha az ember az anyát tartaléklul akarja nevelni, akkor csakis augusztusban nevelje, mert tapasztalatom szerint az ily anyák a legjobb szoktak lenni a családok jövő évre való anyásításához, kicserélvén vele a már hanyatló régi anyát. —

Á. J.

Vegyes közlemények.

Egyletünk t. tagjait, kik a múlt évi tagsági díjakat még nem fizették meg: felkérjük, hogy kötelezettségüknek mielőbb sziveskedjenek eleget tenni. A tagsági díjak Gebhardt Döme egyleti pénztárnokhoz küldendők.

Rendes tagsági díj egy évre két forint. Körtagsági díj 1 forint. Egy községből, vagy egy vidékről egyszerre jelentkező 12 egyén, ha egyszersmint a tagsági díjat is beküldi, körtagnak fog vétetni.

Tanitók, a nemes cél iránti tekintetéből, kivételesen 1 frt díj fizetés mellett körtagnak felvétetnek.

A körtagnak az 1 frtért úgy az „Erdélyi Gazdát“, mint a „M. Közönyt“ díjtalanul kapják, amellyel mindazon kedvezményekben részesülnek, melyekben a rendes tagok.

— **A budapesti méhészeti kiállítás.** A folyó évi október hóban a budapesti kereskedelmi muzeum által rendezendő időleges kiállításra felhívjuk méhésztársaink figyelmét. Az előbb közölt program szerént a kiállítók többféle kedvezményben részesülnek, a mennyiben térdíjt nem fizetnek és a vasúti szállítási díjból 50% engedményt nyernek. Azt azonban ismételtelen hangsúlyoznunk kell, hogy a 10%-ban megállapított eladási százalék tulságosan magas s egyletünk választmányának határozata ellenére lett ekként megállapítva; reméljük azonban, hogy az igazgatóság az eladási jutalékot lejjebb fogja szállítani, a mire nézve egyletünk előterjesztését teljesen indokoltuak tartjuk. Különösen a nyers méznél kívánatos, hogy az eladási százalék lehetőségig mérsékeltesse, mert a méz ár amugy is annyira nyomott, hogy a termelőket oly magas eladási százalékkal terhelni nem lehet. Értesítjük továbbá tagtársainkat, hogy kívánatra bérmentesen fogunk bejelentési ivateket küldeni.

— **Abend András, VI. kerület méh. tanítójának utazási programja augusztus hóra:** augusztus hó 13-án Tordán, 15-én Turon, 16—17-én Szinden, 18-án Mészkon, 19-én Első-Szinfalván, 20—21-én Bágyon, 22-én Kövesden, 23—24-én Szinfalván, 25-én Aranyos-Rákoson, 26—27-én Csegezen és 28—29-én Toroczkón tartand méhészeti előadásokat.

— **Méhek és postagalambok repülési versenye.** Hamm németországi városban érdekes fogadás dült el a napokban. Két ur, kik közül az egyik szenvedélyes méhtenyésztő, az állította egy postagalambász előtt, hogy az ő méhei jó időben ugyanoly távolságról hamarabb visszarepülnek a kashoz, mint a galambok. A vita vége fogadás lett, melyet a méhésztényesen megnyert. A lisztel behintett méhek közül egy, teljes félpercczel hamarabb megérkezett, mint az első postagalamb. A többi méh is csakhamar követte az elsőt, míg a galambok megérkeztek.

Szerkesztésért felelős: **Bodor László.**

Felügyelő bizottság: **Álbu József, Fodor Gyula, Gebhardt Döme, Szentgyörgyi Lajos, Wieder József.**

Nyomatott Gámán János örökösénél Kolozsvárt. Bel-Középutcza Minorita-épület.